

รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1*

A MANAGEMENT MODEL BASED ON KING'S PHILOSOPHY FOR DEVELOPING STUDENT QUALITY AT WAT THUNG BUA SCHOOL, SONGKHLA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

พุ่มพวง สังข์พวงค์

Pumpoung Sangpong

โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 สงขลา ประเทศไทย

Wat Thung Bua School, Songkhla Primary Educational Service Area 1, Songkhla, Thailand

Corresponding author E-mail: yakankay2006@gmail.com

Tel: 081-189-6220

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทาง สร้างรูปแบบ ทดลองใช้ และ ประเมินรูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครู 11 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน นักเรียน 88 คน ผู้ปกครอง 79 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนประสบปัญหาสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และ การบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการบริหารตามศาสตร์พระราชา กระบวนการบริหารตามศาสตร์พระราชา (เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา) คุณภาพผู้เรียน และ ปัจจัยความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ ได้ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.94$, 4.98 S.D.= 0.07, 0.04) 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.29 คะแนนเฉลี่ย O-NET เพิ่มขึ้น 3.95 คะแนน NT เพิ่มขึ้น 14.02 คะแนน และ นักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีถึงดีเยี่ยมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.85 ด้านความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และ 4) ผลการประเมินรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.14) ทุกด้าน ทั้งด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.85$) ความเป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.82$) ความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.80$) และความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.77$) สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบมีคุณภาพสูงและพร้อมนำไปใช้ในทางปฏิบัติ

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, ศาสตร์พระราชา, เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา, คุณภาพผู้เรียน, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to study current conditions, problems, develop, implement, and evaluate a management model based on King's Philosophy for developing student quality at Wat Thung Bua School, Songkhla Primary Educational Service Area Office 1. This study employed a

* Received 12 April 2026; Revised 25 April 2026; Accepted 28 April 2026

Research and Development (R&D) design. The target groups consisted of 11 teachers, 7 qualified experts, 9 model validation specialists, and 88 students, 79 parents, and 9 members of the Basic Education School Committee. Research instruments included questionnaires, interview forms, and evaluation forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research findings were as follows: 1) The school faced three major challenges: academic achievement below the criteria, learner desired characteristics not meeting the targets, and a lack of participatory management from stakeholders and the community. 2) The developed management model comprised 4 core components: Principles of King's Science-based Management, Management Processes (Understand, Access, and Develop), Learner Quality, and Success Factors. The suitability and feasibility evaluation by experts was rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.94 and 4.98; S.D. = 0.07 and 0.04, respectively). 3) The implementation results revealed that the academic achievement across 8 learning areas increased by 5.29%. The average O-NET and NT scores increased by 3.95 and 14.02 points, respectively. Furthermore, the percentage of students achieving "Good" to "Excellent" levels in desired characteristics increased by 10.85%. Stakeholder satisfaction toward the model was at the highest level across all dimensions. 4) The overall model evaluation was rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.82) across all dimensions, including feasibility ($\bar{x}$ = 4.85, S.D. = 0.14), usefulness ($\bar{x}$ = 4.82), appropriateness ($\bar{x}$ = 4.80), and accuracy ($\bar{x}$ = 4.77), confirming that the model is of high quality and ready for sustainable practical application.

Keywords: Management Model, King's Philosophy, Understand-Reach Out-Develop, Student Quality, Small-Sized School

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพผ่านการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ และพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 ที่มุ่งสร้างพลเมืองดี มีคุณธรรม และทัศนคติที่ถูกต้อง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561); (ภูวดล ศิริพงษ์., 2564) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของรัชกาลที่ 9 ที่ทรงเน้นการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งความรู้และจริยธรรมเพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ (สำนักกราชเลขาธิการ, 2560)

อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษาไทยในปัจจุบันยังเผชิญความท้าทายสำคัญ โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนเฉลี่ย O-NET ส่วนใหญ่ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 อีกทั้งผู้เรียนยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

ในส่วนของโรงเรียนวัดทุ่งบัว จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก พบสภาพปัญหาที่วิกฤตกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนน O-NET ต่ำกว่าร้อยละ 35 รวมถึงผู้เรียนยังขาดวินัยและความรับผิดชอบในหลายด้าน (โรงเรียนวัดทุ่งบัว, 2565) บริบทพื้นที่จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด

ผู้วิจัยจึงน้อมนำศาสตร์พระราชาลัทธิการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” (สำนักงาน กปร., 2560) มาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่พิสูจน์แล้วว่าสามารถยกระดับทั้ง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างยั่งยืน (เกษม สอนศรี, 2565); (ธวัชชัย ทองดี, 2566) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารที่เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนวัดทุ่งบัวและสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับครูโรงเรียนวัดทุ่งบัว จำนวน 11 คน และการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาและศาสตร์พระราชา จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ ผู้วิจัยนำผลจากตอนที่ 1 มาयर่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ในการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ด้วยแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านที่ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 เครื่องมือทุกชิ้นผ่านการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ดำเนินการในปีการศึกษา 2566 (พฤษภาคม 2566 – มีนาคม 2567) กับครู 11 คน และนักเรียน จำนวน 88 คน ผู้ปกครอง 79 คน กรรมการสถานศึกษา 9 คน โดยวัดผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระ ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET, NT) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ

ตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ ประเมินโดยครู 11 คน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ ในช่วงวันที่ 1–10 เมษายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งตามประเภทข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร การประชุมสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกหมวดหมู่ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ และนำผลมาสร้างกรอบแนวคิดของรูปแบบ

2. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือ และแบบประเมินรูปแบบ 4 ด้าน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และ Best, J. W. ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51

- 4.50 หมายถึง ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านที่ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560); (Best, J. W. , 1970)

3. ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบ วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระ คะแนน O-NET และ NT ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ รวมทั้งประเมินระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยค่าร้อยละ เพื่อสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราช เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่าโรงเรียนวัดทุ่งบัวประสบปัญหาสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำกว่าร้อยละ 35 และผลสัมฤทธิ์ 8 กลุ่มสาระในระดับดีขึ้นไปคิดเป็นเพียงร้อยละ 35 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้เรียนยังขาดวินัย ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ ในเชิงคุณภาพ และด้านการบริหารที่ขาดการจัดการบนฐานข้อมูลเชิงลึกและการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการน้อมนำหลักศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาเป็นกรอบการบริหารจะช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

2. ผลการสร้างรูปแบบ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการบริหารตามศาสตร์พระราช ได้แก่ หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักการมีส่วนร่วม 5 ร่วม และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) กระบวนการบริหาร 3 ขั้นตอน ที่ครอบคลุมการศึกษาข้อมูล การสร้างแรงจูงใจและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาผู้เรียนสู่การพึ่งพาตนเอง 3) คุณภาพผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำ การพัฒนาบุคลากร และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ประเมินรูปแบบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ตาราง 1 สรุปผลการประเมินรูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้

องค์ประกอบของรูปแบบ	ความเหมาะสม		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
หลักการบริหารตามศาสตร์พระราช	4.89	0.17	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
กระบวนการบริหารตามศาสตร์พระราช	4.97	0.08	มากที่สุด	4.97	0.05	มากที่สุด
คุณภาพผู้เรียน	4.94	0.17	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ปัจจัยความสำเร็จ	4.98	0.24	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.94	0.07	มากที่สุด	4.98	0.04	มากที่สุด

จากตาราง 1 สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านปัจจัยความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2566 พบพัฒนาการที่ชัดเจนในทุกด้าน ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไป ระหว่างปีการศึกษา 2565 และ 2566

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปี 2565	ปี 2566	ร้อยละพัฒนาการ
ภาษาไทย	59.14	62.50	+3.36
คณิตศาสตร์	43.01	52.27	+9.26
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	55.91	63.64	+7.73
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	63.44	68.19	+4.75
สุขศึกษาและพลศึกษา	73.12	77.27	+4.15
ศิลปะ	72.04	76.14	+4.10
การงานอาชีพ	73.14	77.27	+4.13
ภาษาต่างประเทศ	46.24	51.14	+4.90
เฉลี่ยรวม	60.76	66.05	+5.29

จากตาราง 2 สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระ โดยค่าเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 60.76 เป็น 66.05 คิดเป็นร้อยละพัฒนาการ +5.29

ตาราง 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2565 และ 2566

รายวิชา	คะแนน		คะแนนพัฒนา
	ปีการศึกษา 2565	ปีการศึกษา 2566	
ภาษาไทย	51.08	55.75	+4.67
คณิตศาสตร์	22.83	26.65	+3.82
วิทยาศาสตร์	40.00	40.68	+0.68
ภาษาอังกฤษ	27.15	33.81	+6.66
เฉลี่ยรวมทุกวิชา	35.27	39.22	+3.95

จากตาราง 3 สรุปได้ว่า คะแนน O-NET ของนักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระ โดยคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาเพิ่มขึ้นจาก 35.27 เป็น 39.22 คิดเป็นคะแนนพัฒนา +3.95

ตาราง 4 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2565 และ 2566

รายวิชา	คะแนน		ค่าพัฒนา
	ปีการศึกษา 2565	ปีการศึกษา 2566	
ด้านคณิตศาสตร์	39.84	58.53	+18.69
ด้านภาษาไทย	54.73	64.07	+9.34
เฉลี่ยรวม 2 ด้าน	47.28	61.30	+14.02

จากตาราง 4 สรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทั้ง 2 ด้าน สะท้อนให้เห็นว่าการทดลองใช้รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ ระหว่างปีการศึกษา 2565 และ 2566

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์		คะแนนการพัฒนา
	ปีการศึกษา 2565	ปีการศึกษา 2566	
รักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์	83.60	94.75	+11.15
ซื่อสัตย์ สุจริต	80.41	91.38	+10.97
มีวินัย	79.01	90.24	+11.22
ใฝ่เรียนรู้	88.25	91.41	+3.16
อยู่อย่างพอเพียง	83.60	92.23	+8.63
มุ่งมั่นในการทำงาน	78.42	93.23	+14.81
รักความเป็นไทย	83.51	95.63	+12.12
จิตสาธารณะ	82.60	97.32	+14.72
ค่าเฉลี่ย	82.42	93.27	+10.85

จากตาราง 5 สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้นจาก 82.42 เป็น 93.27 สะท้อนว่าการทดลองใช้รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนอย่างชัดเจน

ตาราง 6 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ

ผู้ประเมิน	สรุปผลการประเมิน		ระดับคุณภาพ
	$\bar{X}$	S.D.	
ครู	4.82	0.12	มากที่สุด
นักเรียน	4.79	0.11	มากที่สุด
ผู้ปกครอง	4.75	0.13	มากที่สุด
คณะกรรมการสถานศึกษา	4.73	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 6 สรุปได้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด สะท้อนว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน

4. ผลการประเมินรูปแบบ ครู 11 คน ประเมินรูปแบบโดยรวมในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 7 ผลการประเมินรูปแบบ

รายการประเมิน	N = 11		ระดับการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความถูกต้อง	4.75	0.09	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้	4.84	0.16	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	4.87	0.16	มากที่สุด
ด้านความเป็นประโยชน์	4.85	0.16	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.82	0.14	มากที่สุด

จากตาราง 7 สรุปได้ว่า ประเมินรูปแบบโดยรวมในระดับมากที่สุดทุกด้าน สะท้อนว่ารูปแบบและคู่มือมีคุณภาพสูง พร้อมนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวัดทุ่งบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนวัดทุ่งบัวประสบปัญหาสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และการบริหารขาดข้อมูลเชิงลึกและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวพระราชดำริสเกี่ยวกับหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ที่มุ่งให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ “สภาพจริง” ของปัญหาอย่างรอบด้านก่อนการดำเนินการใด ๆ (สำนักพระราชเลขาธิการ, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชัยวัฒน์ วงศ์กิตติกร ที่ระบุว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต้องอาศัยข้อมูลที่ต้องครบถ้วนและการตั้งเป้าหมายรายบุคคลอย่างชัดเจน (ชัยวัฒน์ วงศ์กิตติกร, 2563) สิริณา ทองมาก ที่พบว่าการบริหารสถานศึกษาที่ใช้ข้อมูลรายบุคคล (Individual Student Plan) ช่วยให้โรงเรียนวิเคราะห์ปัญหาผู้เรียนได้แม่นยำ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการจำเป็นของผู้เรียนอย่างแท้จริง (สิริณา ทองมาก, 2563) รวมถึงสอดคล้องกับชาญชัย พงศ์ศรีวัฒน์ ที่พบว่ารูปแบบการประชุมที่ไม่สอดคล้องกับเวลาทำงานและวิถีชีวิตของผู้ปกครองเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนต่ำ (ชาญชัย พงศ์ศรีวัฒน์, 2561)

2. ผลการสร้างรูปแบบ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการบริหาร กระบวนการบริหาร คุณภาพผู้เรียน และปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสิริพร วัฒนกุลเจริญ ที่พบว่ารูปแบบการบริหารที่พัฒนาจากการบูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติมีประสิทธิภาพสูงกว่ารูปแบบที่พัฒนาจากทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ความโดดเด่นของรูปแบบอยู่ที่การบูรณาการหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการมีส่วนร่วม (สิริพร วัฒนกุลเจริญ, 2563) สอดคล้องกับสุวิมล ตีรณวงศ์ ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกายอย่างสมดุล (สุวิมล ตีรณวงศ์, 2564) สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ ที่ระบุว่าการศึกษาตามแนวพระราชดำริมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะครบถ้วนทั้งความรู้ คุณธรรม และทักษะชีวิต การที่รูปแบบมีวงจร PDCA เป็นกลไกควบคุมคุณภาพ (สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2560) สอดคล้องกับ Deming, W. E. ที่มองว่า PDCA เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Deming, W. E., 1994) และสอดคล้องกับ Keeves, J. P. ที่ระบุว่ารูปแบบที่ดีต้องอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลขององค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ (Keeves, J. P., 1988)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ ผลการทดลองใช้พบพัฒนาการที่ชัดเจนในทุกด้าน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.29 คะแนน O-NET เพิ่มขึ้น 3.95 คะแนน NT เพิ่มขึ้น 14.02 คะแนน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีถึงดีเยี่ยมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.85 และผลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82, 4.79, 4.75 และ 4.73 ตามลำดับ ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้ ประการแรก ขั้น “เข้าใจ” ที่เน้นการศึกษาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ทำให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สอดคล้องกับหลักการบริหารงานคุณภาพแบบ PDCA ที่เน้นการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Deming, W. E., 1986) ประการที่สอง ขั้น “เข้าถึง” ที่ใช้กลยุทธ์ “การระเบิดจากข้างใน” ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้สร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลง (Ownership) และความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับสุเมธ ตันติเวชกุล ที่ชี้ว่าการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาต้องเริ่มจากการพัฒนา “คน” ก่อนระบบ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2563); (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ที่เน้นการพัฒนาครูเป็นหัวใจของการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ประการที่สาม ขั้น “พัฒนา” ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างรอบ

ด้าน โดยเฉพาะด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านจิตสาธารณะพัฒนาขึ้นสูงสุด สะท้อนประสิทธิภาพของรูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับมูลนิธิชัยพัฒนา ที่มองว่าการเรียนรู้ผ่านแบบอย่างมีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่ยั่งยืนมากกว่าการสอนเชิงทฤษฎี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2562) Fullan, M. ที่เน้นบทบาทผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ (Fullan, M., 2016)

4. การประเมินรูปแบบ ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{x} = 4.82$) สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบมีความครบถ้วน สมบูรณ์ และเหมาะสมต่อบริบทสถานศึกษา ประเด็นสำคัญที่อภิปรายได้ คือ ด้านความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.77$) องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียนได้รับคะแนนสูงสุด สะท้อนว่ารูปแบบให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม ตามแนวทางการศึกษาแบบองค์รวมของกิตติ เลิศวิโรจน์ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.85$) ประเด็นภาวะผู้นำของผู้บริหารได้รับคะแนนสูงสุด ($\bar{x} = 5.00$) สอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557) และการใช้วงจร PDCA เป็นกลไกควบคุมคุณภาพ สอดคล้องกับ Deming, W. E. ด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.80$) ความเหมาะสมในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาได้รับคะแนนสูงสุด ($\bar{x} = 5.00$) แสดงถึงการผสมผสานหลักการบริหารกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ (Deming, W. E., 1994) สอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล พันธุ์ดี ที่พบว่าการบริหารโดยใช้แนวคิดศาสตร์พระราชาพัฒนาคุณธรรมและผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.82$) ความสามารถในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมได้รับคะแนนสูงสุด ($\bar{x} = 5.00$) (ไพศาล พันธุ์ดี, 2561) สอดคล้องกับ Fullan, M. ที่ชี้ว่าความร่วมมือและวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญของการยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Fullan, M., 2007) และ UNESCO ที่เน้นว่าการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน (UNESCO, 2015) ผลการวิจัยในภาพรวมยืนยันว่ารูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาที่พัฒนาขึ้นมีศักยภาพในการขยายผลเป็นต้นแบบสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีบริบทใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ต้องอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน (กิตติ เลิศวิโรจน์, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าทางวิชาการและการปฏิบัติ ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชา "URAD Model" การวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนา "URAD Model" ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่บูรณาการหลักการ "เข้าใจ-เข้าถึง-พัฒนา" (Understand-Reach-And-Develop) ของศาสตร์พระราชาเข้ากับหลักการมีส่วนร่วมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ หลักการบริหาร กระบวนการบริหาร คุณภาพผู้เรียน และปัจจัยความสำเร็จ โดยใช้วงจร PDCA เป็นกลไกควบคุมคุณภาพในแต่ละขั้นตอน องค์ความรู้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าศาสตร์พระราชาไม่ใช่เพียงแนวคิดเชิงปรัชญา แต่สามารถแปลงเป็นกระบวนการบริหารที่ปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษาขนาดเล็กบริบทชนบทอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราช "URAD Model"

2. กลไก “การระเบิดจากข้างใน” ในฐานะเครื่องมือสำหรับการเปลี่ยนแปลงองค์กร การวิจัยค้นพบว่ากลไก “การระเบิดจากข้างใน” ซึ่งมุ่งสร้างแรงจูงใจและพลังใจจากจิตสำนึกของครูก่อนการเปลี่ยนแปลงระบบ เป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของรูปแบบการบริหาร เมื่อครูเกิดความเชื่อมั่นและเป็นเจ้าของ การเปลี่ยนแปลงจากภายใน จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนในที่สุด องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต้องเริ่มจากการพัฒนา “จิตใจครู” ก่อนการปรับระบบหรือโครงสร้าง

3. ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการบริหารบนฐานข้อมูลรายบุคคลกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การวิจัยพบว่าการนำข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล (Individual Student Profile: ISP) มาใช้เป็นฐานในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้น “เข้าใจ” เป็นปัจจัยเชิงระบบที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ องค์ความรู้ใหม่นี้แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีทรัพยากรจำกัด หากสามารถใช้ “ข้อมูลเชิงลึก” แทนที่ “ทรัพยากรเชิงปริมาณ” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ได้

4. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ยึดหยุ่นตามบริบทวิถีชีวิต การวิจัยค้นพบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่มีประสิทธิภาพในบริบทโรงเรียนชนบทต้องอาศัย “ความยืดหยุ่นตามวิถีชีวิต” ไม่ใช่การยึดติดกับรูปแบบการประชุมในเวลาราชการ การปรับช่องทางและเวลาการสื่อสารให้สอดคล้องกับอาชีพและวิถีชีวิตของผู้ปกครอง เช่น เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน และพ่อค้าแม่ค้า สามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน

5. หลักฐานเชิงประจักษ์ว่าศาสตร์พระราชายกระดับคุณภาพผู้เรียนได้จริงในโรงเรียนขนาดเล็ก การวิจัยนี้ผลิตหลักฐานเชิงประจักษ์ชุดแรกที่ยืนยันว่าการน้อมนำศาสตร์พระราชมามาใช้อย่างเป็นระบบในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้จริงทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.29) ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET (เพิ่มขึ้น 3.95 คะแนน) NT (เพิ่มขึ้น 14.02 คะแนน) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.85) ภายในระยะเวลาเพียง 1 ปีการศึกษา องค์ความรู้นี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกำหนดนโยบายการศึกษาในระดับเขตพื้นที่และระดับชาติ โดยเฉพาะในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบทอย่างยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

โรงเรียนประสบปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และการขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน จึงน้อมนำศาสตร์พระราชมามาใช้ในการแก้ปัญหา โดยพัฒนารูปแบบการบริหารที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการบริหารตามศาสตร์พระราชา กระบวนการบริหาร 3 ขั้นตอน (เข้าใจ-เข้าใจ-พัฒนา) คุณภาพผู้เรียน และปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างชัดเจนทุกมิติ โดยคะแนน O-NET เพิ่มขึ้น 3.95 คะแนน คะแนน NT เพิ่มขึ้น 14.02 คะแนน และคุณลักษณะระดับดีเยี่ยมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.85 ขณะที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด อีกทั้งครูประเมินคุณภาพรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) สะท้อนถึงคุณภาพและความพร้อมในการนำไปปฏิบัติจริงอย่างยั่งยืน ในส่วนของข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ควรบรรจุรูปแบบฯ ลงในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบผ่านวงจร PDCA เน้นการใช้ฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (ISP) ในขั้น “เข้าใจ” เพื่อออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้ตรงตามศักยภาพผู้เรียน รวมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายที่ยึดหยุ่นตามบริบทภูมิสังคม และจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจากภายใน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายผลการใช้รูปแบบฯ ไปยังสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อเปรียบเทียบผล พัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล และศึกษาติดตามผลระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อยืนยันความยั่งยืนของพฤติกรรมผู้เรียนและรูปแบบการบริหารจัดการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). นโยบายการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติ เลิศวิโรจน์. (2563). การศึกษาแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษม สอนศรี. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาและผลต่อคุณธรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน. วารสารการศึกษาและพัฒนาชุมชน, 5(2), 101-120.
- ชัยวัฒน์ วงศ์กิตติกร. (2563). การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบนฐานข้อมูลและการจัดการศึกษาเชิงระบบ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยการศึกษาแห่งชาติ.
- ชาญชัย พงศ์ศรีวัฒน์. (2561). การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ธวัชชัย ทองดี. (2566). รูปแบบการบริหารตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน. วารสารการบริหารการศึกษา, 10(1), 45-62.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2557). การประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วิพรัตน์.
- ไพศาล พันธุ์ดี. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้แนวคิดศาสตร์พระราช. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภูวดล ศิริพงษ์. (2564). พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2562). ศาสตร์พระราช: องค์ความรู้จากพระราชกรณียกิจ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิชัยพัฒนา.
- โรงเรียนวัดทุ่งบัว. (2565). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีการศึกษา 2564. สงขลา: โรงเรียนวัดทุ่งบัว.
- สำนักงาน กปร. (2560). หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2560). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักราชเลขาธิการ.
- สิริณา ทองมาก. (2563). การใช้แผนพัฒนารายบุคคล (Individual Student Plan) เพื่อการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สิริพร วัฒนกุลเจริญ. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษา. วารสารบริหารและพัฒนา, 18(2), 145-162.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2563). หลักการทรงงาน: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2560). แนวคิดการศึกษาตามแนวพระราชดำริและการพัฒนาผู้เรียน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุวิมล ติรณวงศ์. (2564). การจัดการศึกษาแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. . (1970). Research in education. (2nd ed.). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Deming, W. E. (1986). Out of the crisis. Cambridge: MIT Press.
- _____. (1994). The new economics for industry, government, education. (2nd ed.). Cambridge: MIT Press.
- Fullan, M. (2007). The new meaning of educational change. (4th ed.). New York: Teachers College Press.
- _____. (2016). The new meaning of educational change. (5th ed.). New York: Teachers College Press.
- Keeves, J. P. (1988). Educational research, methodology, and measurement: An international handbook. Oxford: Pergamon Press.
- UNESCO. (2015). Education for sustainable development goals: Learning objectives. Paris: UNESCO.